

již dříve řečeno, jsou předpisy zákona čís. 320/1919 sb. z. a n. právem nutícím (*ius cogens*) nejen po hmotněprávní, nýbrž i po formální stránce. Zlomyslné opuštění jest podle § 13 c) cit. zák. jen tehdy rozlukovým důvodem, když se manžel na soudní vyzvání do šesti měsíců nevrátí. Nezbytným předpokladem jest tedy s o u d n í vyzvání s připomínkou následků podle článku I. a) vlád. nař. ze dne 27. června 1919, čís. 362 sb. z. a n. a marné uplynutí šestiměsíční lhůty po doručení vyzvání. Nestačí tedy — jak se v tomto případě stalo — soukromé vyzvání druhým manželem a lhůta jednoměsíční. Již z toho důvodu nelze přiznati rozvodovému — a v jeho důsledku ani alimentárnímu — rozsudku cizozemských soudů působnost pro tuzemsko a pro žalující československou příslušnici a netřeba již ani vejíti do přezkoumání právního závěru nižších soudů — učiněného na podkladě zjištěných skutečností — že vlastně neopustila manželka manžela, nýbrž on ji. Rovněž není třeba pouštět se do řešení četných jiných otázek, jimiž se jednak dovolatel, jednak jeho odpůrkyně zabývají (působnost mezistátní smlouvy s Jugoslavií čís. 146/1924 sb. z. a n.; význam § 81 čís. 3 ex. ř. pro tento spor; otázka opětného spojení po rozvodu; místní příslušnost podle § 76 j. n.; věcná příslušnost církevních či státních soudů pro manželské spory atd.), neboť k rozhodnutí tohoto sporu stačí, co bylo dosud vyloženo.

Čís. 11105.

Předpis § 406 c. ř. s. má na mysli jen rozepře, pro něž jest pořad práva přípustný, nikoliv i případy t. zv. absolutní nepřislušnosti podle § 42 j. n.

Vylučovací (excindační) žaloba podle § 357 (2) zákona o přímých daních osobních ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n. jest přípustná jen za materiálních podmínek § 37 ex. ř. a formálních podmínek § 357 (2) zákona čís. 76/1927. Vyhledává se, by doba třiceti dnů od podání odporu u exekučního úřadu prošla již v době podání žaloby, nestačí, že prošla v době vydání rozsudku prvního soudu. Pouhé ústní prohlášení referenta není rozhodnutím o odporu ve smyslu § 357 (2) zák. čís. 76/1927.

(Rozh. ze dne 20. října 1931, R I 800/31.)

Žalovaný československý erár vedl berní exekuci proti žalobci. Žalobce podal proti exekuci dne 20. února 1931 odpor u berního úřadu a dne 21. února 1931 podal na soudě žalobu o nepřípustnost exekuce. Procesní soud první stolice žalobu pro tentokrát zamítl. **Důvody:** Podle § 357 zákona ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n. o přímých daních může třetí osoba odporu zjednatí platnost u okresního soudu, nevyhoví-li exekuční úřad odporu nebo nerozhodne-li o něm do třiceti dnů. Druhý případ, že exekuční úřad nerozhodl do třiceti dnů o odporu, nepřichází v úvahu, jelikož odpor byl podán dne 20. února a žaloba u soudu dne 21. února 1931. Zůstává proto pro rozhodnutí

otázky, zda byla žaloba podána předčasně, jen první případ, že exekuční (berní) úřad nevyhověl odporu. Podle výpovědí svědků nevydal exekuční (berní) úřad před podáním žaloby písemné rozhodnutí, že odporu nebylo vyhověno. Úřední rozhodnutí, jež má býti základem pro pořad práva, může úřad učiniti jen písemně a nelze mu klásti na roveň ústní prohlášení referenta, u něhož strana intervenovala. O d v o l a c í s o u d k odvolání žalobce zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl. D ů v o d y: První soudce nezabýval se věcí samou, dospěl k názoru, že byla žaloba podána předčasně, a proto ji zamítl. Ale v tom mu nelze přisvědčiti. Právem uplatňuje žalující strana odvolacím důvodem nesprávného právního posouzení věci, že první soudce přehlédl ustanovení § 406 c. ř. s., podle něhož jest směrodatná pro posouzení otázky, zda jest žalobní nárok dospělým čili nic, jen doba vynesení rozsudku. Písemný odpor u berního úřadu byl žalující stranou, jak jest nesporno, podán dne 20. února 1931, takže v čase vynesení rozsudku ze dne 7. dubna 1931 třicetidenní lhůta § 357 (2) zák. čís. 76/27 již dávno uplynula. K tomu budiž mimochodem podotčeno, že odvolací soud nepřisvědčuje odvolacím vývodům, že se vyřízení odporu v souzeném případě svědkem P-em stalo ústně a že tudíž i bez uplynutí třicetidenní lhůty bylo lze podati žalobu, o niž tu jde; neboť z ustanovení § 256 (3) cit. zák. plyne, že v takovém případě musí aspoň býti sepsán protokol, a že nestalo-li se tak, nelze mluvit o rozhodnutí úřadu. Tomu tu bylo tak; neboť, jak nesporno, nebyl sepsán protokol o intervenci zástupce žalující strany u berního úřadu (u berní správy), pročez nelze mluvit o vyřízení odporu podaného žalující stranou. Avšak v době vynesení rozsudku uplynula již třicetidenní lhůta, jak bylo již shora uvedeno, a k tomu bylo prvním soudu přihlížeti. Třebaže § 406 c. ř. s. mluví jen o odsouzení ku plnění, o něž tu přímo nejde, jest obdobou i v takovém případě použití tohoto ustanovení, poněvadž tu přichází v úvahu též ratio legis.

N e j v y š š í s o u d k rekursu žalovaného eráru zrušil napadené usnesení i rozsudek soudu své stolice a řízení mu předcházející pro zmatečnost a odmítl žalobu.

D ů v o d y :

Rekursní návrh není sice správný, ale přece jen potud zřetelný, že jest z něho patrné, čeho chce žalovaná strana dosíci. I obsah rekursu splétá otázku, o niž jde, s otázkou útratovou, ale přece jest z něho vidno, že napadá právní názor odvolacího soudu, že tu lze použití předpisu § 406 c. ř. s. Ostatně jest k otázce, o niž jde, přihlížeti podle § 42 prvý odstavec j. n. ve všech stolicích z úřadu, tudíž i u dovolacího soudu, kam došla věc přípustným opravným prostředkem (§ 519 čís. 3 c. ř. s. a na př. rozh. čís. 51 a 6471 sb. n. s.). Žalované straně jest přisvědčiti, že tu nelze použití § 406 c. ř. s., jak učinil odvolací soud. Tento předpis, vydaný z důvodů procesní hospodárnosti a jednající výslovně jen o »plnění« a o jeho »dospělosti«, ale praxí rozšiřovaný i na jiné předpoklady právní

ochrany uplatněného nároku (na př. na aktivní a pasivní legitimaci, srov. rozhodnutí čís. 1617, 5814, 5932, 6512, 6631 sb. n. s.), má na mysli jen rozepře, pro něž jest pořad práva přípustný, nikoli však případy t. zv. absolutní nepřislušnosti podle § 42 j. n., jež § 406 c. ř. s. zhojena býti nemůže a jež — pokud jde o věci odňaté tuzemskému soudnictví, neb aspoň řádným soudům — může býti podle § 42 druhý odstavec j. n. uplatněna i po pravoplatném skončení řízení. Jde-li o nepřípustnost pořadu práva tohoto druhu, má soud, jakmile ji pozná, vysloviti usnesením svou nepřislušnost a zmatečnost řízení a v důsledku toho ovšem odmítnouti žalobu.

Pokud jde o otázku nepřípustnosti pořadu práva v souzeném případě, jest uvést toto: § 357 zákona ze dne 15. června 1927, čís. 76 sb. z. a n. o přímých daních ustanovuje v prvním odstavci, že, tvrdí-li jiná osoba (než dlužník), že má na předmětu, berní exekucí postiženém, nebo na jeho části právo, nedovolující, by byla exekuce vykonána, může proti ní podati odpor u exekučního úřadu, jenž o něm rozhodne. O odporu platí obdobně ustanovení § 356 odst. (6), podle něhož učiní rozhodující úřad potřebná další opatření, bylo-li námitkám vyhověno. Druhý odstavec § 357 citovaného zákona zcela jasně stanoví, že může ona jiná osoba odporu zjednati platnost žalobou u okresního soudu, v jehož obvodu jsou zcela neb z větší části předměty berní exekucí postižené v době, kdy se podává žaloba, nevyhoví-li exekuční úřad odporu nebo nerozhodne-li o něm do třiceti dnů. Nejen z tohoto jasného doslovu zákona, nýbrž i z motivů k němu vyplývá, že smyslem ustanovení tohoto paragrafu jest, že žaloba na vyloučení (excindační) má býti přípustna, že jest pro ni pořad práva dovolen, jen za těchto předpokladů: 1. materiálních, jako v § 37 ex. ř. z roku 1896; 2. formálních, totiž a) že odpor byl podán u exekučního úřadu, b) že odpor buď byl exekučním úřadem vyřízen zamítavě, anebo že nebyl vyřízen v určité lhůtě. Účelem formálních předpokladů jest umožniti finanční správě jednak, by předešla zbytečným soudním sporům, jednak by se důkladným šetřením přesvědčila o vyhlídkách soudního sporu. Podkladem pro zavedení této novoty bylo, že v době, kdy tyto podmínky předepsány nebyly, třetí osoba buď podala žalobu hned, takže došlo často ke zbytečným soudním sporům. aneb že sice ohlásila odpor exekučnímu úřadu před podáním žaloby, avšak žádala rozhodnutí ve lhůtě, jež naprosto nestačila (často do tří dnů) ku provedení důkladnějšího šetření, takže zpravidla jistota byla puštěna a nezbývalo než daňový nedoplatek odepsati. Těmito ustanoveními byla tudíž pro ochranu zájmů finanční správy nařízena absolutní nepřislušnost řádných soudů, t. j. nepřípustnost pořadu práva po dobu třiceti dnů od podání odporu, kdežto dlužníkovy zájmy jsou chráněny předpisy § 360 zákona, podle nichž může býti exekuce na návrh neb z úřadu odložena, jsou-li proti ní uplatňovány námitky podle § 356 neb odpor podle § 357. Ustanovení právě probíraná, upravující poměr soudů a úřadů správních, mají povahu norem vízících a nemění na nepřípustnosti pořadu práva ve lhůtě svrchu zmíněné nic ani to, že lhůta třicetidenní v době rozsudku soudu první stolice již prošla. Kdyby bylo postupováno

podle názoru odvolacího soudu, byl by předpis § 357 cit. zák. v největším počtu případů uveden v niveč. Neudržitelné jest tvrzení žalující strany, že prý o jejím odporu, podaném u exekučního úřadu dne 20. února 1931, bylo rozhodnuto záporně, protože prý přednosta berní správy prohlásil právnímu zástupci žalobkyně dne 21. února 1931 (tedy téhož dne, kdy byla podána žaloba), že odporu nevyhovuje, a není zcela správné její tvrzení, že prý podle § 256 cit. zák. může býti opatření oznámeno i jen ústně. Nehledíc k příslušnosti podle § 357 cit. zák., podotkl k tomu správně již první soud, že ústní prohlášení referenta není úředním rozhodnutím. To vyložil ostatně správně i odvolací soud a správně poukázal k předpisu § 256 cit. zák., podle něhož úřední rozhodnutí a opatření doručují se písemně a jen přítomnému může býti opatření oznámeno ústně (protokolárně). Vždy tedy musí jíti o úřední rozhodnutí podle § 357 (2) cit. zák. a vždy musí býti takové rozhodnutí na jisto postaveno buď písemným sdělením nebo protokolem, aby nemohly vzejíti o jeho obsahu spory, jakž právě v souzeném případě nastaly. Podobně ustanovuje i § 72 vlád. nař. ze dne 13. ledna 1928, čís. 8 sb. z. a n. o řízení správním. Odvolací soud, vycházející z mylného právního názoru, zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu první stolice k novému projednání a rozhodnutí pro vady vytčené v § 496 čís. 2 a 3 c. ř. s. neprávem.

Čís. 11106.

Nejde o odporující si dědické přihlášky (§§ 125, 126 nesp. říz.), týkají-li se obě přihlášky (vdovy a sestry zůstavitelovy) čtvrtiny pozůstalosti podle § 1253 obč. zák., sestra žádá přikázání celé čtvrtiny, předbíhající výsledku odvozovanému z výkladu § 757 obč. zák., kdežto v přihlášce vdovy není zmínky o započtení podle tohoto paragrafu. Jde tu jen o výklad § 757 obč. zák., jenž jest věci nesporného soudce.

(Rozh. ze dne 20. října 1931, R I 824/31.)

K pozůstalosti po Václavu B-ovi přihlásila se pozůstalá vdova bezvýmínečně ze smlouvy dědické a pak s odvoláním se na § 1253 obč. zák. ze zákona ještě k jedné polovině zbývající čtvrtiny pozůstalosti. Zůstavitelova sestra se přihlásila k dědictví bezvýmínečně k čisté čtvrtině pozůstalosti podle § 1253 obč. zák. Pozůstalostní soud poukázal co do osminy pozůstalosti na pořad práva zůstavitelovu sestru. Důvody: V pozůstalosti, o niž jde, byla uznána pravost a platnost dědické smlouvy ze dne 5. dubna 1891, v níž se manželé Václav a Marie B-ovi vzájemně ustanovili za dědice. Poněvadž v dědické smlouvě není zmínky o čtvrtině pozůstalosti určené k volnému pořizování, zejména ani v této smlouvě, ani jinde zůstavitel o této čtvrtině zvlášť nepořídil, nastupuje co do této čtvrtiny posloupnost ze zákona. A tu jest právě rozpor obou účastnic. Universální dědička vdova Marie B-ová přihlásila se z dědické smlouvy a kromě toho jako zákonná dědička, poněvadž není nepominutelných dědiců, ještě k polovici ze zbývající čtvrtiny pozůsta-